

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Archiepiscopatus Et Electoratus Trevirensis

Abtei Sankt Maximin <Trier>

Avgvstae Trevirorum, 1633

Littera Aa. Decisio Rotæ Romanæ, Coram Reuerendissimo Coccino
Decano, In causâ Treuirensis Abbatiae S. Maximini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62152)

Comitatum, Dominiorum, omniumq; & singulorum
 præmissorum districtibus, Dominiis, honoribus, præ-
 eminentiis, oneribus, Iuribus, consuetudinibus, obser-
 uantiis, pertinentiis & attinentiis quibuscunq; & qua-
 libuscunq; mero quoq; & mixto Imperiis, ac etiam
 exercitio Iurisdictionis temporalis, sicut eadem bonæ
 memoriæ, Sui Prædecessores, Archiepi Treuren: ha-
 tenus habuerunt & possederunt, seu ipse Ioannes ha-
 buit & possedit, seu habet & possidet, habereq; seu
 possidere quomodolibet deberet, contulimus, & de eis-
 dem ipsum inuestiuimus, conferimusq; ac Ipsum de
 eisdem tenore præsentium, gratiosius inuestimus; No-
 stris tamen & Imperij Sacri, ac aliorum quorumcunq;
 Iuribus & libertatibus, in præmissis semper saluis &c.
 Datum in Ciuitate nostra Imperiali Wormaciensi, 15.
 die Mensis Iulij. Anno Domini 1495. Regnorum nostro-
 rum Romani decimo, Hungariæ verò sexto, Annis.

Littera Aa.

DECISIO ROTÆ ROMANÆ,

CORAM

Reuerendissimo Coccino Decano,

In causâ

Treuren:sis Abbatia S. Maximini.

CONTRA decisionem, in hac causa factam, in qua fuit
 resolutum, electionem non substineri, tria oppone-
 bantur. Primum; quod non omnes nullitates opposita
 subsisterent. Secundum; quod Electores possunt iuuari
 consuetudine hoc modo eligendi. Tertium; quod in o-
 mnem euentum ista erat electio per compromissum, cū
 scrutinio mixtum, & ideò poterat substineri. His tamen

N. 373.
 Dubiis à
 parte Mo-
 nasterij
 motis, non
 obstanti-
 bus, Electio
 Agritij Mo-
 nachi pro
 nulla habe-
 tur.

Y 4

non

N. 374.
An electio-
ne Agnitiij,
forma
Scrutiniij, in
pluribus,
non serua-
ta.

N. 375.
I. Quia
extra colle-
gium Scruta-
tores
sumpti.

N. 376.
II Quia or-
do scrutan-
di non ser-
uatus

N. 377.
III Quia
exquisitio
suffragiorū
extra colle-
giū facta.

N. 378.
IV Quia in
scriptis nō
redacta.

N. 379.
V. Quia vo-
ta non
publicata
sed electio.

N. 380.
Cap. quia
propter,
habet de-
cretum ir-
ritans.

N. 381.
Pontifex
Electionē
non cano-
nicē factam
confirmare
nō tenetur.

non obstantibus, & causā maturè bis discussa, DD. Vna-
nimi voto, perstiterunt in resolutis. Nullitates enim, in
decisione firmatæ, subsistunt; nam, cum fuerit actum
per viam scrutiniij, in pluribus non fuit seruata forma,
tradita *in cap. quia propter de elect.* Primò; quia fuerunt
electi tres scrutatores extra collegium, & tres de colle-
gio, & tamen numerus non potest augeri, nec sumi extra
collegium. Secundò; quia Scrutatores extra collegium,
scrutati sunt votum fratris Antonij primi scrutatoris; &
deinde, præsentibus dicto Antonio, votum Matthæi secun-
di scrutatoris, & demum, præsentibus Antonio & Mat-
thæo, votum Valentini tertij Scrutatoris: vnde vota An-
tonij & Matthæi corruunt. Tertiò; quia exquisitio suf-
fragiorum fuit facta à Scruatoribus, solum extra colle-
gium, assidentibus tantum tribus Scruatoribus de col-
legio. Quartò; quia suffragia non fuerunt in scriptis re-
dacta. Quintò; quia non fuerunt publicata vota, sed tã-
tum electio, quæ adeo corruit, Vt in *c. quia propter. de e-*
lect. & latè in alia decisione fuit dictum. Ille enim textus
habet decretum irritans, vt in eadem decisione, fuit de-
ductum; & probat tex: *in cap. si cui. de elect. in 6.* ibi decer-
nens: *si aliter fierent, non valere; & Gloss. ibidem* dicit: non
valere ipso iure. Quare cum electio non fuerit canoni-
ca, S. D. N. illam confirmare non tenetur: tam ex dispo-
sitione iuris communis, vt *in cap. quanquam de elect. in 6.*
quod licet procedat in electione Episcopatum; habet
tamen locum etiam in aliis beneficiis sedi Apostolicæ,
immediatè subiectis, *Rom. consil. 332. num. 11. Gloss. in d. cap.*
quanquam in figurat. cas. Quam etiam vigore concordato-
rum ibi & lapsò dicto tempore, de quo scilicet *in cap. cupientes*
16. de elect. in 6. si non presentata, vel si minus canonicè presen-
tata fuerint electiones, providebimus; Neque est insistendum
in eo, quod plerique DD. circa prædictas nullitates va-
rient.

riant Quia, vt fuit in prædicta decisione, firmatum: omnes nullitates deducuntur, ex quo secundum communem DD. opinionem sunt contra substantialia formæ. c. quia propter, de elect. Quæ communis opinio operatur, vt ita debeat intelligi textus; & si aliquid contrariū fiat, non fit contra communem sententiam DD. sed contra ipsum textum, quem communis Schola ita interpretatur. *Suarez de Iustitia & Iure lib. 6. cap. 1 n. 5. vers. de hac igitur interpretatione.* Nec, ex verbo *exceperunt*, deduci potest, quod vota in scriptis fuerint recepta; cum non fuerit additum in scriptis: prout loquitur *Suet. Tranq. de Tito Principe Romano*, ibi: *è pluribus comperi notis quoque excipere velocissimè solitum &c.* & licet Scriptores & Notarii vocentur exceptores, vti §. *deinde ubi Gloss. in verb. exceptorem. auth. de defens. ciuit. & in l. exceptores. ubi Gloss. Cod. de Numerarijs actuar. libro. 12.* Id tamen non concludit: quod dicendo, *exceperunt* in scriptis, excepisse intelligendum sit; quid enim hoc verbum, de per se positum, importet, Ipsi Grammatici benè discutiunt. Ad id verò, quod in decisione dicitur; nempe Scrutatores tantum extra Collegium, vota exquisuisse, assidentibus iis de Collegio: quod est contra formam cap. *quia propter.* Dum respondebatur, quod sufficiat præsentia & consensus, ex *Innoc. in cap. in Genesi. num. 5. de elect. & ex Gloss. in cap. sicut in verbo: per vnum. de elect. in 6.* fuit replicatum: quod *Gloss. Innoc. & alij allegati nō loquantur in his terminis.* Quid quid autem dicendum esset: an vnus ex scrutatoribus possit tantum scribere, scedulasque recipere; Illud certum est, quod omnes Scrutatores debent exquirere: hinc verò tres tantum Scrutatores extra Collegium exquisiuerunt; Scrutatoribus de Collegio assistentibus. Nec debuit allegari, quod decretum irritans in cap. *quia propter.* appositum referatur solummodò, ad formulas electionum,

N. 382.
 Nullitates
 contra sub-
 stantialia
 formæ cap.
 quia prop-
 deducun-
 tur.

N. 383.
 Verbum
 excipere
 quid im-
 portet.

N. 384.
 Notarii &
 scriptores
 vocantur
 exceptores.

N. 385.
 Præsentia,
 & cōsensus
 scrutatorū
 an sufficiat?

N. 386.
 Omnes
 Scrutatores
 debent ex-
 quirere vo-
 ta.

N. 387.
 Forma Ca-
 pituli quia
 propter
 strictè ob-
 seruanda.

tionum, ita ut prohibeat omnem aliam formam, quam Scrutinij, Compromissi & quasi per Inspirationem: non autem referatur ad solemnitates circa Scrutinium, dispositas. Quia iste intellectus ne dum est valde subtilis, & nouus; sed contra textum expressum in *ca. Ecclesia vestra. §. denique de elect: Roman. cons. 332. nu. 12.* & contra alium

N. 389.
Obiectio:
Electionē
Agritij iuxta consuetudinem
Ecclesiæ
Trecuit: fuisse factam.

N. 389.
Responsio
triplex ad
hanc obiectiōnem.

N. 390.
Ratio 1.
consuetudo non
probata.

N. 391.
Consuetudo
requirit actus
uniformes

N. 392.
Consuetudo
quando
est varia,
non receditur
à iure
communī.

N. 393.
Electiones
allatæ uni-
formes non
fuerunt.

57. §. denique de elect: Roman. cons. 332. nu. 12. & contra alium
tex. in *c. si cui. cod. tit. in 6.* ibi talis electio, cum præter formas, quas Generale Concil. seruari statuit in electionibus celebrandis, decernens: si aliter fierent, non valere. Quantum attinet ad secundum caput, quod scilicet, in hac electione, fuerit seruata forma consuetudinis huius Ecclesiæ, & ideo non fuerit opus seruare formam *cap. quia propter.* Cum lex per contrariam consuetudinem, etiam, quod habeat decretum irritans, abrogetur. *Suares de Iustitia & iure lib. 7. cap. 19. num. 14.* tres fuerunt datæ responsiones. Prima, illam consuetudinem non probari. Secunda, non suffragari: cum non adsit expressus Papæ consensus. Tertia, eò magis non suffragari; quia nec adest scientia Papæ. Quod non probetur consuetudo, satis constat: quia illa non inducitur, si vario modo fuerit seruata, quia requirit actus uniformes. *Bart. in l. 2. in fin. princip. ff. soluto. matrim. Dec. cons. 214. nu. 2. vers. 2. hoc idem & per tot. & cons. 129. vol. 2. Alex: cons. 5. lib. 5. & cons. 173. per tot. lib. 6. Roland. cons. 2. num. 118. & seq. lib. 1. & cons. 87. nu. 53. lib. 2. & cons. 13. nu. 18. & num. 20.* Vbi quod nullus discrepat. *lib. 4. Aymon Crauetta cons. 96. n. 5. Rimin. Iun. cons. 264. nu. 28. & 29. lib. 3. & cons. 265. nu. 25.* Et quando consuetudo est varia, quod non recedatur, à iure communi. *Nat. cons. 132. in fin. & cons. 309. num. 9. Roland. cons. 87. nu. 53. lib. 2. Curt. Iun. cons. 260. nu. 20. lib. 3.* In proposito autem electiones, in quibus fit fundamentum, uniformes minime sunt. In illa enim, de anno 1502. sub *Alex. VI.* vota fuerunt redacta in scriptis; & tam Scrutatores

tores de Collegio, quam extra, suffragia exquisierunt. In alia facta de Anno 1514. sub Leone X. fuerunt electi tres Scrutatores de Collegio, & vota in scriptis redacta. In alia de anno 1525. sub Clemente VII. tres tantum de Collegio Scrutatores fuerunt electi, & suffragia pariter redacta in scriptis. Sub Pio V. de Anno 1565. tres etiam Scrutatores de collegio tantum fuerunt adhibiti. Sub Greg. XIII. de Anno 1581. suffragia fuere per Notarios scripta, quod est de Iure, permillum. *Gloss. in d. cap. quia propter, in verbo redacta.* Sola enim quaestio est; An Laicus Notarius possit scribere, vt per Doctores ibidem. Ultima verò sub sanctæ memoriæ Gregorio XV. de Anno 1621. satis annuit: vota fuisse in scriptis redacta, cum in eâ dicitur, quod in præsentia Notarij vota Scrutata fuerunt.

N. 394
Notarij
scribere
possunt
suffragia.

Fuit præterea ex abundantia consideratum; quod tempore Clem. VII. fuit electus Ioannes de Cellis, & non datur alia electio, vsque ad tempus Pij V. & tamen electiones inter medias adfuisse, nõ est ambigendum, cum sub Pio V. non fuerit facta electio per obitum dicti Ioannis; sed cuiusdam Petri, prout fuerunt etiam electiones intermediae, inter Gregorium XIII. & Sanctæ memoriæ Gregorium XV. Tempore enim illius fuit electus quidam Bernerus; & sub ultimo Gregorio fuit facta electio, per obitum Nicolai: & sic non rectè deducitur status electionum. Fuit insuper ponderatum, quod in electione sub Alex. fuit facta mentio electionum, de quibus *in cap. quia propter.* Et sub Pio V. dixerunt electores: quod volebant procedere per viam Scrutinij. Sub Greg. XIII. expressè etiam fuit dictum, quod ex tribus modis eligendi; nimirum per Scrutinium, per Compromissum, & quasi per Inspirationem, viam Scrutinij elegerunt. Et in postremâ sub Sanctæ memoriæ Gregorio XV. dicitur: quod viduatæ Ecclesiæ per viam Scrutinij intendebant

N. 395.
Status electionum
præcedentium non
rectè deducitur
status est.

N. 396.
Qui eligūt
viam ser-
utinij, viam
ordinariā
elegisse
censentur.

N. 397.
Consuetu-
do ex erro-
re non in-
ducitur.

N. 398.
Ratio II. ad
inducendā
consuetu-
dinem ex
tra cano-
nes, requi-
ritur con-
sensus Pa-
pæ.

N. 399.
S. Pontifex
habet pote-
statem à
Deo, non
populo.

N. 400.
Contra le-
gem civile
populus
consuetu-
dinem in-
troducere
potest.

N. 401.
Ius canoni-
cum inten-
dit hominē
in Deum
dirigere
&c.

N. 492.
Vt Papæ
consensus

prouidere. Ex quo igitur viam Scrutinij censuerunt est-
gendam; censendum est, viam ordinariam elegisse, scilicet,
iuxta terminos *cap. quia propter. Specul. in rubr. de elect.*
n. 13. si verò, dictam formā seruare nescientes errarunt,
non potest dici aliquam consuetudinem induxisse: quæ
est certa scientiā, nec ex errore debet induci *Gloss. in cap.*
fin. in verb. legitime. vers. item quod ex certâ scientiâ, & ibi et-
iam Abbas nu. 12. de consuet. Syluest. in verbo. consuetudo. q. 4.
Tabien. notab. 7. nu. 8. Medic. de leg. par. 2. quest. 14. nu. 5. Se-
cundò fuit principaliter responsum; quod ad inducen-
dam consuetudinem extra Canones, requiritur scientiā,
& expressus consensus Papæ, aliās nunquam per contra-
riam consuetudinē lex abrogatur. Quia Summus Pon-
tifex non habet potestatem à populo; sed immediatè à
Deo, & ideo non est populus, qui inducit consuetudi-
nem contra Canones, sed authoritas Papæ permittētis,
Abb. in C. fin. nu. 8. in fin. de consuetudine. Salas. de Iustitia &
Iure q. 97. tract. 14. disp. 19. lect. 6. num. 59. vers. hac sententia;
Quod in lege civili secus est. Nam lex civilis tendit ad
bonum publicum, & in vtilitatem priuatorum. Vnde si
populus vult sibi præiudicium inferre, Principes, ab eo-
dem populo potestatem habentes, non curant. *l. de qui-*
bus. vers. nam cum ipse. ff. de leg. S. Thom. 1. 2. quest. 47. art. 3.
in resp. ad 3. Abbas. in C. fin. nu. 9. de consuet. Driedon. de libert.
Christ. C. II. ante fin. Ius autem Canonicum principaliter,
intendit, hominem in Deum dirigere, & venit ad bonū
publicum Ecclesiasticum; & cum sit institutum, à Pote-
state spirituali, illa non potest in Laicos cadere, *Abbas*
& Driedon. locis præcitatis. Hinc ergo, cum consensus Pa-
pæ operetur ad istam consuetudinem inducendam, re-
quiritur illius certa scientiā: Ita vt non sufficiat error, vt
dictum est; & in simul requiritur animus inducendi cō-
suetudinem. *Gloss. in d. c. fin. in verbo. legitime; ubi Abbas. n.*
17. &

17. & facit tex. *in lege. I. C. qua sit long. consuetud.* Quare, si consensus Papæ est ille, qui consuetudinem inducit, & etiam ad hunc effectum requiritur certa scientia & voluntas inducendi consuetudinem; non potest dici voluntas, nisi expressus consensus adsit; multa enim per patientiam tollerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iustitia, tolleranda non essent, vt dicit textus *in cap. cum iam dudum. 18. in fin. de preb. & dignitat.* quem in puncto allegat Glos. *in §. leges in verb. abrogata. distinct. 4.* & ex istis rationibus conuincitur. *Vasquez p. 2. art. 97. disp. 177. c. 12.* dum dicit: nihil referre, quod Papa recipiat potestatem à Deo, & non à populo, vt consensus eius tacitus nõ possit operari ad derogandum suæ legi; vt enim ex prædictis apparet, multum refert; quod Papa immediatè potestatem habeat à Deo. *In hoc autem casu, ne dum non adest expressus consensus Summorum Pontificum; sed nec etiam scientia, vt in tertia responsione ostendemus.* Et quod requiratur, ne dum scientia, sed etiam expressus Papæ consensus, ad inducendam consuetudinem contra Canones, etiam, quantocumque temporis spatio, illa fuerit seruata, tenent Glos. *in d. §. leges in verb. abrogata distinct. 4. Archid. in c. cum de beneficio. n. 2. circa med. vers. nam & ibi notat. de preb. & dignitat. in 6. vbi optime dicit, casum esse expressum in C. consequens. & in C. Nolite. 11. distinct. C. facta. 9. q. 3. & c. illud & c. ridiculum. 12. distinct. 10. Andr. in d. c. de beneficia, post principium, vbi Gemin. in 6. vbi Franch. nu. 3. & 4. S. Antoni. in summ. part. 1. tit. 6. C. Vnic. §. 2. ante fin. vers. dicit aut Ioannes Sala, de Iustitia & Iure. quest. 97. tract. 14. disput. 19. nu. 62. in fin. quam Sententiam sequuta fuit Rota in Romana obseruationis contractus 23. Octobris 1551. coram Chissaniensi relata apud Verall. decis. 204. nu. 3. p. 3. & in Romana concordia S. Petri. 12. Febr. 1610. coram Reuerendissimo D. meo Caualerio, nunc S. D. N. Datario; Quæ eò magis de plano procedunt,*

L 3

cum

ad consuetudinem inducendam operetur, requiritur illius certa scientia & voluntas inducendi consuetudinem.

N. 403. Vasquez erroris conuincitur.

N. 404. Expressus Papæ consensus ad inducendam consuetudinem requiritur.

N. 405. cum c. quia propter habeat Decretum irritans; ut confide-
 rant Archid. Io. Andr. Gemin. & Franch. locis predictis; cui
 Cap. quia propter ha- sententiæ consonat etiam dictum Goffr. & Innoc. in c. ad
 bet decre- nostram in princi. de probat. vbi lex, quæ est contra ius com-
 tum irri- mune, non debet seruari, cum non sit inducta de certa
 tans. scientia Eius, Cuius est condere & mutare legem. l. de
 N. 406. Lex indu- quibus. ff. & LL.
 sta contra
 ius com-
 mune non
 debet ser-
 uari &c.
 N. 407. Tertiò: principaliter etiam fuit responsum; quod cõ-
 Ratio III. munis, & indubitata conclusio est: legem Papæ non pos-
 Lex Papæ se abrogari, saltem absque illius scientia: ut egregiè pro-
 non potest bat Driedon. de libert. Christ. lib. 1. c. 2. in fin. Vasquez. ad D.
 abrogari Thom. 1. 2. q. 9. ad 7. & hanc opinionem ab omnibus tene-
 absq; illius ri, affirmat Petrus de Dorea ad 1. 2. S. Thom: in tit. de lit. disp.
 scientia. 29. in princi. & latè fuit deductum in d. causa Romana concor-
 N. 408. dest: sed error, qui non sufficit ad inducendam consuetu-
 Qualis Pa- dinem, ut supra est dictum. Scientia enim Summorum
 pæ scientia Pontificum, quæ deducitur ex confirmationibus non
 hic non a- adest; cum electiones nullas confirmarit, absque certa
 dest. scientiâ. Bart. in l. si constet. 12. num. 2. ff. de appellat vbi, quod
 N. 409. Pontifex electiones non confirmatur electio inualida,
 electiones inualidas nisi fieret ex certa scientia. Bald. in t. nominationes. 27. nu. 2.
 non con- vers. tu. die. C. de Appellat. vbi quod confirmatio superioris
 firmat, non purgat vitium electionis; nisi Princeps confirmet
 nisi ex cer- ex plenitudine potestatis; & loquitur in terminis ele-
 ta scientia. ctionis, in qua non fuit seruata forma cap. quia propter.
 N. 410. Confirma- Franc. Marc. dec. 227. nu. 5. & 6. part. 1. Innoc. in C. cum dile-
 tio supe- ctus. 32. num. 1. de elect. & Elect. potest. Alex. cons. 59. nu. 8. lib. 1.
 rioris non Vbi, quod nec certa scientia præsumitur, nisi probetur;
 purgat vi- In proposito autem, siue dicamus, verba confirmatio-
 tium Ele- num de per se importare, quod Papa ex certa scientia
 ctionis, nisi confirmauerit, siue non, nihilominus utcumque sit, ve-
 fiat ex ple- ritas est; quod cum Summi Pontifices confirmauerunt,
 nitudine ele-
 potestatis.

ele.

electiones, tanquam Canonicas, & verè non sint tales, cum in illis non fuerit insertus tenor, præsumuntur circumuenti ab iis, quibus Electiones examinandas mandarunt. *Felinus in cap. cum à nobis, num. 3. de test. & attestat. Ruin. cons. 41. nu. 15. vers. 2. respondendum lib. 1. Gabriel concl. 2. nu. 42. & seq. de probat.*

Neque facit, quod quando interuenit consensus, de iure naturali requisitus, electio dicatur Canonica. *Innoc. in C. cum terra nu. 7. Com post. col. 6. in prin. num. 17. vers. item quaro de elect. Archid. in C. nullus nu. 2. eodem tit. Franc. Marc. decis. 1322. nu. 1. in fine. part. 1. & in dictis electionibus interuenerit consensus, de iure naturæ requisitus, & propterea tanquam canonice potuerunt confirmari. Innoc. in d. c. quod sicut. nu. 23. vers. circa primum. Io Anan. nu. 7. Bellam. nu. 50. Quia fuit responsum: electionem triplici modo dici canonicam, largè, strictè, & strictius, vt per *Germin. in cons. 88. num. 4. strictius dicitur electio canonica, quando omnia interueniunt, quæ sunt de substantia, & solemnitate: quæ si omittantur, electio est nulla, vt in d. c. quia propter: strictè dicitur, quando seruantur illa, quæ sunt de substantia, omissis tamen his, quæ pertinent ad solemnitatem, vt puta vocatio absentium, & isto casu electio non est nulla, sed venit annullanda, vt in C. quod sicut. 28. de elect. largè dicitur canonica, quando non sunt seruata substantialia, nec alia solemnia, requisita à iure positio; sed habet tantum validitatem iuris naturalis; vt quia scilicet habet consensum eligentium, & ista de iure non est valida, vt in d. c. quia propter. & inc. sicut. de elect. in 6. Vbi autem Papa appellat Electiones Canonicas, censendum est, intellexisse, de Electionibus Canonicis, strictiori modo: cum iura tales approbent, & illud est proprium significatum, quod communiter iura recipiunt: dum enim dicunt Canonice, intelligunt de vali-**

N. 411.
Pontifices
confirmantes
electiones
inuvalidas
præsumuntur
circumuenti
ab examinatori-
bus
Electionum.
N. 412.
Obiectio:
Quando
interuenit
consensus
de iure naturali
requisitus,
electio dicitur
Canonica.
N. 413.
Respons. ad
obiectionem:
Electio tri-
plici modo
dicitur Ca-
nonica.
N. 414.
Strictius, si
omnia sub-
stantialia
& solemnitates
interueniunt.
N. 415.
Strictè, si
substantialia
interueniunt,
omissis so-
lemnitatibus.

- N. 316. *Large, si*
 habet tan-
 tum validi-
 tatem iuris
 naturalis.
- N. 317.
 Papa appel-
 lans ele-
 ctiones ca-
 nonicas in-
 telligit stri-
 ctiori mo-
 do.
- N. 318.
 A propria
 significa-
 tione ver-
 borum res
 cedendum
 non est.
- N. 319.
 Canonica
 electio que
 dicatur.
- N. 320.
 Obiectio:
 ex qua: oro
 datis, &
 debent in-
 telligi iux-
 ta terminos
 Concilij
 Basiliensis.
- N. 321.
 Respons. ad
 obiectio-
 nem.
- N. 322.
 Verba Con-
 cordatorū.
- N. 323.
 Concordat-
 a de elec-
 tionibus
 strictiori
 modo in-
- da, vt patet in c. postulasti in princ. de cleric. excomm. minister.
 & à propria verborum significatione recedendum non
 est l. non aliter ff. de legat. 3. c. in nostra de iureiur. & in c. propte-
 rea de verb. significatione. Ita egregiè Gemin. d. conf. 88 n. 4.
 & benè Rebuff. in prax. tit. Canonica institutio qua dicatur. Vbi
 quod solum illa dicitur canonica, que fit secundum Ca-
 nones C. cum olim de dolo. c. grauis, de cens. c. vnic. de etate &
 qualitate in 6. nec potest dici Canonica, quæ iure facta
 non sit, C. i. de elect. Et si diceremus, Summos Pontifices
 non ita censuisse electiones Canonicas, confirmationes
 tanquam non factæ ex certa scientia, corruerent, vt su-
 pra ostensum est.
- Neque debuit allegari, quod in Concordatis habe-
 aur, Papam confirmaturum Electiones Canonicas, &
 Concordata debeant intelligi iuxta terminos Concilij
 Basiliensis sess. 38. de elect. In quo fuit statutum, qd electiones
 factæ ab omnibus, vel à maiori parte, etiamsi reliqua, e-
 lectionis formam concernentia, ommissa fuerint, confir-
 mari deberent. Nam vt plenè satisfiat huic pratensa vani-
 tati, & minus digna, vt à Catholicis allegetur, Concordata
 continent: Placet Nobis, quod in Metropolitanis & Cathedra-
 libus & c. & Monasterijs, immediate subiectis sedi Apostolica, si-
 ant electiones Canonica, qua ad dictam sedem deferantur, quas
 etiam ad tempus constitutum, in constit. fel. rec. Nicolai P. III.
 presentata vel si minus canonicè presentata fuerint, providebi-
 mus & c. & si canonica fuerint, eas confirmabimus, nisi ex ratio-
 nabili & euidenti causa & c. Huiusmodi Concordata, quod
 sint intelligenda de electionibus, strictiori modo acce-
 ptis, hoc est, iuxta formam c. quia propter, dicit Henri. Canis.
 in annot. ad d. Concordata, & probatur ex verbis illis: si pre-
 sentata minus canonica fuerunt, quæ verba sunt desumpta
 ex tex. in C. quanquam, de elect. in 6. vbi minus Canonicas
 appel-

appellat illas electiones, quæ fiunt contra formam Concilij generalis, quæ est forma *cap. quia propter*, vt notat. *Gloss. ibidem*. Et hæc satis probant omnia superius deducta, ad interpretationem verbi, *Canonicas*, positi in confirmationibus: & *Aeneas Syluius epist. 378*. Martino Meyer, Archiepiscopi Moguntini Cancellario missa, sub dato Romæ 12. Kal. Octob. 1457. & sic statim post Cõcordata, videtur illa intelligerè de electionibus Canonicis, prout de iure communi: Inquit enim, *nulla electio reiecta est. quam constitit fuisse Canonicam, Pontificalis Ecclesiæ in Alemania: nulla reseruata est specialiter S. D. N. contra Concordata vestra &c.*

Et hoc posito, inanis etiam est prætensio, quod Concordata sint intelligenda iuxta determinationem Concilij Basileensis; quia licet illud in principio fuerit Oecumenicum, eò quod autoritate Summi Pontificis fuerit indictum, sub præsidio Iuliani Cardinalis Cæsarini; & prosequutum, donec illicita potestate vsurpata, & in Pontificem Romanum, omni iudicio & subiectione coactiua, iure diuino Exemptum, iudicium suum Ipsi conuerterent, & Pontifex inde Legatum suum, omnesq; alios Episcopos auocaret. Quando verò post horum discessum, Synodus, sub præsidio Cardinalis Arelatensis, continuata, inuito que Pontifice prorogata est; non tantum Oecumenica, verum etiam legitima Synodus esse desuit: Nam eo tempore, quo Concilium in Pontificem, sententiam pronunciare ausum est, omnesq; præcipui Episcopi discesserant, & Cardinalis Arelatensis præsidenti sibi munus assumpserat; quia Episcopi paucissimi erant, introduxerunt in Synodum, ingentem Presbyterorum multitudinem; ita, vt contra omnem formam Conciliorum, non Episcoporum, sed Presbyterorum, Synodus esset; & Deus Optimus Maximus sententiam suam dicere volens, tam horribili peste, Basileam affli-

Aa gebat,

telligenda
N. 424.
Canonicæ
electiones
quæ dicantur.

N. 425.
Concordata non sunt
intelligenda iuxta
determinationem
Concilij
Basileensis.

N. 426.
Quod Cõcilium ab
initio oecumenicū
fuerit, postea non.

N. 427.
Et conciliabulum
nō Episcoporum, sed
presbyterorum factū.

N. 428.
Vocatur
schismaticum
in
Concilio
Lateranensi
ultimo.

N. 429.
Eugenij
IV. respon-
sio ad peti-
tionem Io-
annis de
Bachstein
&c.

N. 430.
Obiectio:
Concorda-
ta sunt in-
telligenda
iuxta Con-
cilium Ba-
sileense, q̄
Nicolaus
V. confir-
mauit.

N. 431
Respon-
sio
ex dato
sumpta.

gebat, vt maior pars eorum, qui remanserant in conci-
liabulo, vel extincti, vel secedere coacti fuerint, vt refert
Aeneas Syl. in hist. Concil. Basil. cui ipse interfuit; quod Cō-
cilium in Concil. Lateranensi ultimo sub Iulio II. sess. 4. sub Leo-
ne X. sess. 10. appellatur schismaticum, seditiosum & nul-
lius prorsus authoritatis; & Eugenius IV. post oratio-
nem habitam per Ioannem de Bachenstein, & petiti-
onem factam, nomine Concilii Basileensis, inter alia, cum
peteretur obseruatio decreti de electionibus, præmissa
responsione, quod semper eius intentionis fuit, inuigilare in his,
qua honorem Dei, salutem animarum, ac bonum totius Ecclesie
& Reipub. Christiana concernerent, signanter ad extirpationem
hæresum, reformationem morum, ac pacem populi Christiani; ad
specialiter petita sic respondit: Quantum autem ad nego-
tium indulgentiarum, electionum, annatarum, causarum & va-
cationum Scriptorum, & Abbreviatorum Romana Curie, quia
materiae grandes sunt, & discussione & declaratione indigent, se
vnà cum Fratribus suis S. R. E. Cardinalibus, decreuisse responde-
re per suos Concilio, quod quàm primùm facere intendit, sperans;
responsiones suas tales esse debere, quæ iustitia & honestati conue-
niant, ipsiq̄ Concilio, & omnibus præsententibus, ad Dei hono-
rem, charitatem, & pacem, ac bonum vniuersalis Ecclesie, grate
& acceptæ merito sint futura. Ita habetur tom. 4. part. 1. Con-
cilior. Colon. impr. in append. foliis. 177. 178. 179. habetur præ-
dicta responsio. Neque dici potest, Concordata esse in-
telligenda iuxta Concilium Basileense, ex quo Nicolaus
V. qui Concordata fecit, decreta Concilij Basileensis
confirmauerit, vt patet in Eius Bulla & refert Aeneas Syl-
uius & Gobelinus, locis citatis; & ideo Concordata de-
bent intelligi iuxta statuta Concilij Basileensis, per Eun-
dem Pontificem confirmata. Quia hoc est merum fig-
mentum, cum Concordata habeant, Datum Cal. Apri-
lis, 1447. Bulla autē datum habet sub 14. Cal. Iul. 1449.
& sic

& sic tempore Concordatorum, Bulla non erat in rerum natura, Veritas tamen est, quod Nicolaus V. non confirmavit decreta Concilij Basileensis, sed pro bono pacis, electiones factas in obedientia Concilij Basileensis, vt patet in prædicta Bulla, quæ habetur in d. tom. 4. part. 1. fol. 16. cuius hæc sunt verba formalia, *Nicolaus &c. quas-
cunque promotiones, electiones, confirmationes, postulationum
admissiones, translationes, commendas, administrationes, prou-
siones, reservationes, Vniones, incorporaciones, reuocationes, pal-
lij daciones, consecrationes, personarum benedictiones, de ordine
ad ordinem translationes, infeudaciones, absolutiones, liberatio-
nes, quittance, super quibuscunque debitis, ratione decimarum,
indulgentiarum, annatarum, dispensaciones tam super etatis, quã
natalium, & aliarum inhabilitatum defectus &c. ac omnia &
singula, tam Iustitiam, quã gratiam, concernentia, siue in foro
conscientie, vel contentioso, in personis & locis, qua tempore con-
cessionis, & aliorum præmissorum obediuerunt prædicto Venera-
bili ac charissimo Fratri nostro Amadeo Cardinali, Felici V. nomi-
nato, ac congregatis in Cõcilio Basileensi, aut alterius eorum autho-
ritate, etiam de latere Legatos seu delegatos, ab eis potestatem ha-
bentes, coniunctim vel diuisim, qualitercunque facta, gesta, con-
cessa, indulta, data, disposita & ordinata, etiam si maiora aut gra-
uia aut alterius cuiuscunque nature, à præmissis existant, & spe-
cialem requirentia expressionem, cum omnibus & singulis inde
secutis, ac etiam omnia & singula, per Ordinarios in dictis locis,
facta, pro bono pacis & Vnionis Ecclesie, motu proprio, & ex certa
scientia, & Apostolica potestatis plenitudine, de consensu Venera-
bilium Fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium, presentium se-
rie, approbamus, ratificamus & confirmamus &c. Et quamuis
prædicta clarissima sint; potest tamen addi, quod si ge-
sta Concilij Basileensis fuissent confirmata, frustra in
Concil. Lateranensi sub Iulio II. & Leone X. sess. 4. & II.
vt supra relatam est, illud fuisset appellatum Schismati-
cum,*

N. 432.
Nicolaus
V. solas ele-
ctiones fa-
ctas in obe-
dientia di-
cti Concilij
confirmauit.

N. 433.
Acta Con-
cilij Basile-
ensis in Cõ-
cilio Late-
ranensi in-
probata.

cum, seditiosum, & nullius prorsus authoritatis, & incassum, dū in eodem Concilio Lateranensi improbantur acta Basileensia facta contra Concordata cum Rege Franciæ.

N. 434.
A Eneas
Sylvius nō
dicit, de-
creta dicti
Concilij
Fuisse con-
firmata, sed
potius con-
trarium.

N. 435.
Verba AE
neæ Sylvi
epistola
367.

Et Aeneas Sylvius epist. 369. sub dat. Romæ 8. Augusti 1457. scribens Martino Mayer, Cancellario Archiepiscopi Moguntini, non dicit decreta Concilij fuisse confirmata, imò totum oppositum, sique aliter diceret, falsum esset. Audiatur ipsemet loquens ibi; sed ut ad querelas tuas veniamus, dicimus tibi, dignum esse, ut compactata cum vestra Natione, seruentur, &c. Verum cū dicis decreta Concilij Basileensis non custodiri, idque putas iniuriosum esse Nationi, indignam dicimus esse querelam tuam. Propter decreta enim Basileensis Concilij inter sedem Apostolicam, & Nationem vestram dissidium cæpit, cum vos illa prorsus tenenda diceretis; Apostolica vero sedes omnia reijceret. Itaque fuit deniq; compositio facta (Concordata) in qua Nos, Imperatorio nomine, interfuimus, eam certam legem dedit, deinde inuiolabiliter obseruandam, per quam aliqua ex decretis Concilij prædicti recepta videntur, aliqua reiecta, hoc est, fuerunt facta concordata, per quæ aliquid fuit concessum Nationi, non autem simpliciter dicit, quod per Concordata, gesta in concilio Basileen: fuerunt confirmata; & subditur: Itaque non iuste agis, si per omnia seruanda esse decreta contendis; & sequitur ibidem; Sed venio ad electiones, quas passim contemni refers, hoc nos non inuenimus ita esse, ut asseueras: nam postquam, ex Alemania, huc venimus, plures Ecclesiæ Cathedrales eiusdem Nationis vacauerūt, in quibus vel postulationes factæ, vel electiones fuere. De postulationibus, nihil est, quod obiici possit; nam illæ ex gratia pendent etiam vetusto iure, liberumq; est Pontifici Maximo eas admittere vel reijcere: Electiones autem si canonice fuerint, compactatorum vigore, confirmationem merentur, nec repelli possunt, nisi de utiliori persona Romanus Pontifex de concilio Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium duxerit providendum, sed neque hic est aliquid, quod reprehendi merito possit. Et sic apparet.

paret, quod refert tenorem Concordatorum & intelligit de electionibus Canonice, prout de iure communi, non iuxta disposita in predicto conciliabulo: & subsequitur idem Æneas, de tempore dicimus, quo Romanam Curiam sequimur: Neque enim (iam biennium tantum est, quod hic sumus) vlla electio huc allata est, que ritè & Canonice comperta sit: Nam Traiectensis electio, de qua magni rumores habiti sunt, in personam excommunicatam, ceciderat; Alia vero, alios defectus habuere: & concludendo dicit. Itaq; vides, non esse cur vestra Natio circa electiones iustam querelam habeat, &c. Et non aduersatur idem Æneas Syluius, sed fauet, in Apologia, ad eundem Martinum Mayer fol. 672. secundum paruam impressionem: ibi enim recenset obitum Eugenij IV. & creationem Nicolai V. quodque miserit Legatum in Germaniam, Ioannem Cardinalem S. Angeli: coram quo, inquit, disceptatum est, quoniam pacto Pontifici Nicolao parendum esset, erant, qui decreta Basileensis Concilij omnia suscipienda contenderent, illisque saluis Papæ obediendum: contra, Legatus Apostolicus, eius Concilij legibus, quod Romana sedes refutasset, nullam inesse vim, aiebat: alij quibus media sententia placebat; verum Basileæ Conciliū aliquando affirmabant, eiusque temporis constitutiones haud quaquam reiciendas esse putabant. Postremò eo modo Concordia locus fuit, ut sententia quorundam decretorum Basileensis Concilij reciperetur; Reliqua vero eius statuta, reiecta viderentur. Hęc verba nō sunt intelligenda, quod decreta Concilij fuerint approbata; sed quod in concordatis aliquid fuerit conuentū, prout dispositum fuerat in Concilio Basileensi, & quoad formam electionum, quod concordata non sequantur disposita in concilio Basileensi, literis rotundis idem Æneas asserit ibi. Sed pergis vltius & Concordia formulam attingens, decretum super electionibus in Basileæ promulgatum, tanquam receptum in conuentionibus videatur infringi, reicique contendis, inexcusabilem esse Romanū Pontificem arbitraris, &

N. 436.

Non aduersatur

Æneas

Syluius in

apologia

ad Marti-

num Meyer

Cancellarium

Moguntinum.

N. 437.

Concordata non fe-

quantur

disposita in

Concilio

Basileensi.

N. 438.

Obiectio

Meyeri.

N. 439. **Responsio**
Æneæ Syl-
uij ad hanc
obiectiōnē.

prorsus iniustum, qui cunctis electionibus aduersetur, nec tolerabile hoc tua Geni esse existimas, nec tibi responderi posse in hac parte confidis. Sed subsequitur prædictæ obiectiōni talis responsio: Falleris haud modicè, nostro iudicio, quemadmodum clarius tibi ostendemus: nam formula concordia qua respicit electiones, hunc sensum habet, illas enim in Ecclesiis Cathedralibus, & ex monasteriis expectari iubet per tempora, qua sunt à iure statuta, eaque si canonica fuerint, confirmari, nisi Romanus Pontifex de per se, qua sit magis idonea Electio, vacanti Ecclesia, de concilio Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, providendum duxerit; & sic verbis, quibus nihil potest obiici, dicit Concordata circa electiones non esse intelligenda, ut electiones subsistant, si iuxta tenorem Concilij Basileensis fiant; sed solum, quod substineantur si secundum Canones facta fuerint; & tamen recenset plures electiones, quas Summi Pontifices, tanquam canonicas, confirmarunt; alias verò, tanquam minus canonicas, reiecerunt. Denique Gobelin in commen. Pij. II. qui fuit idem Æneas Syluius, ita in minoribus appellatus, fol. 12. secundum magnam impressionem, & folio 20. secundum parvam, vers. interea. Ioannes refert, quod Legati Romam missi retulerunt, Eugenium durissimè respondisse, & quod Æneas Syluius alias notulas composuit, quæ Eugenio mitterentur; ut verò postea Romam missæ fuerunt: & c. sed hoc non tangit negotij veritatem, quæ clarè elucescit ex supra deductis.

440. **Ratio ad-**
tertiam
obiectiōnē.

N. 441. **Compro-**
missi for-
ma cum
scrutinio
mixta.

Quantum attinet ad tertium principale caput oppositum; nempe, quod ista non fuerit electio simpliciter per scrutinium, sed per compromissum cum scrutinio mixtum, quæ forma eligendi est canonica: puta si ita compromissum sit, ut compromissarij ipsi exquirant vota singulorum, illumque eligant, in quem maior & sanior pars consenserit, ut est constitutio Innocentij III. de qua in cap. cum dilectus. 32. de elect. quæ non fuit reuocata per

IN CAUSA ELECTIONIS ABB. S. MAXIM. 189
 per constitutionem Alex. III. in Concil. Generali de
 anno 1215. de quo in dicto cap. quia propter vt declarat Bo-
 nifacius VIII. in cap. cum expediat. 29. de elect. in 6. cap. si cui.
 23. eod. tit. Caris in compen. iuris canon. in tit. de elect. cap. de con-
 cuss. comprom. cum scrutinio. Bais. de elect. par. 3. cap. 17. num. 4.
 vers. aliquando autem. Cæterum, quod ista forma fit cano-
 nica, non negatur, sed factum negatur: non enim fuit
 processum per viam compromissi, cum scrutinio mixtis
 quia compromissum aut fit expressè, aut tacitè ex ver-
 bis inducitur, vt sentit Petr. de Bais. ead. par. 3. cap. 17. num. 1.
 in fine de elect. & Specul. in rubr. eiusdem tituli n. 13. In hoc au-
 tem casu neutrum adest. Non expressum: quia, congrega-
 to capitulo, is qui habet in capitulo primam vocem, vel
 alius, de mandato capituli, seu quiuis etiam sine man-
 dato, capitulo tamen non contradicente, requirit pri-
 mò singulos singillatim, an placeat procedere, hac for-
 ma compromissi; & omnibus consentientibus, ita vt nul-
 lus omnino discrepet, debet requirere eos iterum, qui-
 busnam personis, & per quem modum, velint eis com-
 mittere vices suas, & omnibus de personis, concordan-
 tibus, & de modo; tunc omnes simul, vel vnus nomine
 omnium, in personas huiusmodi eligendas, transferunt
 potestatem: si verò Capitulum nolit in compromissari-
 os conuenire; possunt eo casu, vt citius ad concordiam
 deueniatur, vni, vel pluribus, qui vice omnium eligant,
 compromissariis committere vices suas. Ita Mandag. de
 elect. par. 1. cap. 39. Compostell. in cap. quia propter. num. 26. vers.
 quero modo & ibi Bellam. in §. vel saltem nu. 2. eodem tit. & de
 hoc debet confici publicum Instrumentum Specul. tit. de
 elect. §. 2. in princip. Bertach. de Episc. par. 1. lib. 3. quæst. 49. nu.
 93. idem Specul. in cap. de via compromissi. nu. 4. Et hoc casu
 quæstio est, vt per Bart. in l. institutio. nu. 3. ff. de cond. instit.
 an duo sint conficienda Instrumenta, vt scilicet vnū cō-
 tineat:

N. 442.
 Quæ forma
 canonica
 est, sed no-
 stro casu nõ
 seruata.

N. 443.
 Comprom-
 issum aut
 fit expressè,
 aut tacitè
 ex verbis
 inducitur.

N. 444.
 Hoc neutrum
 adest, non
 expressum.

N. 445.
 In compro-
 misso in-
 strumentum
 publicum
 confici debet.
 N. 446.
 An hoc in
 modo, duo

instrumen-
ta confici-
enda. tineat : Nos eligimus , quem tales Compromissarij nomina-
bunt : & alterum , eligimus illum , quem tales Compromis-
sarij nominabunt ; tamen idem Bertach. concludit : quod,
licet de iure , duo essent conficienda , de consuetudine
contrarium seruetur. Hanc autem formam , hic non fu-
isse seruata , certum est : cum nihil tale legatur in In-
strumento S. D. N. transmissio.

N. 447.
Nec com-
promissum
&c. tacitū.

Reliquum est vt videatur , an adsit compromissum
cum scrutinio mixtum , saltem tacitè : Abbas Epterna-
censis Richardotus fuit electus Præsident capituli , & ea,
quæ , vti talis gessit , gessit in præsentia Abbatibus Treui-
rensis S. Matthiæ : fuerunt etiam electi tres Scrutato-
res de collegio , quibus , & ante nominatis Abbatibus ,
fuit data & concessa omnis authoritas & potestas , secre-
tò & sigillatim , vota omnium & singulorum scrutandi :

N. 448.
Compro-
missariis
facultas dā-
da , vt singu-
lorum vota
exquirant,
illumque
eligant &c.

Quapropter hi fuerunt electi scrutatores , non compro-
missarij , vt scilicet eligerent per compromissum , cum
scrutinio mixtum ; vt enim superius firmatum est , debet
dari facultas , vt compromissarij vota singulorum exqui-
rant , illumque eligant , in quem maior & sanior pars cō-
senserit ; dicto cap. cum dilectus. 32. de elect. quem ita expli-
cat Glos. in cap. cum expediat , quæ est prima , & incipit. pro intel-
lectu. de elect. Et quamuis in dicto Instrumento subdatur ,
& facta collatione numeri ad numerum , zeli ad zelum ,
& meriti ad meritum , fuit data potestas illum in Abba-
tem nominandi , & publicandi , in quem omnes , vel ma-
ior pars capituli inueniretur consensisse : Hæc tamen
verba sunt intelligenda , vt scilicet scrutatores possint
nominare , hoc est , verbo pronuciare , seu proclamare

N. 450.
Electio fa-
cta debet
pronuciari
& publica-
ri.

& publicare electionem factam à Capitulo ; non autè ,
quod ipsi , tanquam compromissarij , possint eligere :
Quia post electionem factam à Capitulo , electio pro-
nunciatur & publicatur , vt benè Rebuff. super concord. rubr.
dereg.

de reg. ad pralat. nomin. §. ult. in verb. forma nu. 13. 15. & 16. N. 451.
requis. fol. 230. & 231. Et tunc demum data facultate nomi-
 nandi, censeretur data etiam facultas eligendi: si cō-
 stat, arbitros fuisse electos, & in istis terminis procedit
tex. in c. cum in iure peritus. 33. de elect. ubi Hostien. nu. 13. vers.
sed quidquid dicat. Ioann. Andr. nu. 8. Rebuff. in pract. de nomin.
quest. 1. nu. 24. Hic autem non fuerunt electi arbitri, sed
 scrutatores, vt dictum est; & ideo illa facultas nominan-
 di, debet quoad publicationem censerī, vel ad summum
 data, ad electionem nomine Capituli faciendam; cum
 de substantia sit, vt vnus nomine Capituli eligat, vt in
cap. quia propter, & ibi D. D. quod clarius ex modo proce-
dendi, de quo statim dicam, colligi potest.

Dara facultate nominandi facultas etiā eligendi data censeretur.

N. 452.
De substantia est, vt vnus nomine Capituli eligat.

Cessat denique omnis difficultas: quia in Instrumen-
 to, quo petitur confirmatio, Capitulum his verbis lo-
 quitur; *Atque pro publicatione noui electi Abbatis, & Pastoris,*
instantes, per sepe dictum D. Præsidentem, expresse rogati; num a-
Etam, per Nos electionem, ratam firmamque haberemus, & quæ
 sequuntur. Ex quâ serie apparet; quod Abbas (Epterna-
 cen:) nō vocatur compromissarius, sed Præsident, & nō
 agitur de electione factâ à compromissariis, sed ab ipso
 met. Capitulo: & quamuis in compromissis Capitulum
 censeatur eligere, quem arbitri nominabunt. *Compos. in*
cap. licet. num. 7. de elect. Host. n. 14. vers. utique quia ex compro-
missis. Hic tamen Capitulum non loquitur de electione,
 ipsius nomine factâ à compromissariis; sed de electione,
 ab ipso met Capitulo factâ; Quod euidentius demon-
 stratur, quia Capitulum proclamari & publicari fecit e-
 lectionem, per ipsum Præsidentem Richardotum; quod
 propriè conuenit electioni per scrutinium; facta enim
 collatione, debet sequi communis electio per vnum, no-
 mine Capituli, per verba singularis numeri, vt in *cap. cum*
ab vno. de sententia & re iudic. in 6. c. sicut. de elect. in 6. Fran.

N. 453.
Abbas Epternacensis non fuit compromissarius, sed Præsidentens nominatur.

N. 454.
Ergo non agitur de electione factâ à compromissariis.

N. 455.
Facta collatione votorum, debet sequi communis electio per v-

num, no-
mine capi-
tuli &c.
N. 456.
Qualis cō-
munis ele-
ctio per ex-
traneum
fieri potest.
N. 457.
Forma eli-
gendi per
compromis-
sum.

Marc. decis. 922. nu. 2. lib. 1. & ista communis electio potest etiam fieri per extraneum; dummodo electores tacite vel expresse consentiant. Bais. in direct. elect. par. 3. cap. 33. nu. 4. & seq. Si igitur fuisset processum per viam compromissi, vnus compromissarius, omnium compromissariorum vice, eligere debuisset: vt puta dicendo *Ego N. compromissarius, de consensu & voluntate compromissariorum meorum, eligo &c.* & hanc formam ponit, *Mirand. in manu. Pralat. regul. par. 2. quest. 33. art. 38. conclus. 2.* & benè adaptatur, quando pronuntiatio fit sine scriptis *Mandagot. de elect. quest. 59. form. 9.* ponit aliam, quæ idem in substantia continet, & subiicit; opus esse, vt vnus vice omnium eligat, aliàs electio est nulla. *Oldrad. conf. 184. in prin. Roman. conf. 216. nu. 4. vers. 4. eiusdem nullitas.* In proposito autem, neque expresse, neque per æquipollens, verba possunt importare quod Præsident, tanquam compromissarius, nomine aliorum compromissariorum, elegerit.

N. 458.
Vnus vice
omnium
eligere de-
bet.

N. 459.
Non om-
nes formæ
scrutiniij
benè sciūt.

N. 460.
Substantia-
lia scrutiniij
non pos-
sunt omit-
ti.

Et tamen absq; eo, quod veritati præiudicetur, quod electio fuerit per compromissum cum scrutinio mixtum; nec etiam sustinetur: licet enim ista dicatur melior & expeditior forma, cum non omnes formam scrutiniij benè sciant, vt ait *Gloss. in cap. cum expediat in verb. inquisitis de elect. in 6. Mandag. de elect. cap. 41. in litera E.* Nihilominus isto casu non possunt omitti substantialia scrutiniij *cap. sicui, de elect. in 6.* vbi si fuerit actum, quod electio facta, per compromissum, cum scrutinio mixtum; vt scilicet eligatur ille, in quem maior pars, respectu numeri, non autem respectu totius Capituli, consenserit, valeat, non tenet: & *Gloss. ibidem exemplificat in verbo secretis.* si fuerit actum, quod vota non sint secreta, quia semper habet locum ratio finalis illius textus, & merito hoc dicit: ex ea enim ratione textus dicit electionem factam, vigore compromissi, non tenere, si actum fuit, vt eligatur no-
mina-

minatus à maiori parte, respectu minoris: cum hoc sit præter formas, quas Generale Concilium seruari statuit in electionibus celebrandis; decernens eas, si aliter fierent, non valere & *Gloss. ibidem* explicat. *ipso iure*: & sic ista ratio militat, quotiescunq; omittitur aliquod substantiale, de quo in *cap. quia propter*, & *bene Abb. in d. cap. quia propter. §. vel saltem. nu. 2. vers. non tamen. de elect.* ubi dicit: quod, etsi prædicta *Gloss. in cap. cum expediat*, hanc formam vtiliorem nominet, non tamen intelligat, quod compromittentes possint in aliquo tollere huius capituli substantialia (scilicet *c. quia propter*) *Butr. in d. c. si cui. n. 5. in fin. de elect. in 6. ubi Abb. nu. 2. Canis. in sum. iur. Canon. tit. de elect. cap. de concurs. scrut. cum Compr.* Et expressè sentiunt DD. mox allegandi; dum firmant, quod in electione per compromissum cum scrutinio mixtum, non requiratur collatio plena, sed aliqualis; cum forma compromissi non requirat illam de se, quam requirit forma scrutinij: illa enim arctior, ista liberior; nec tenetur compromissarius ad aliud, quam ad id, quod in compromisso expressum est: quia non est necessaria collatio meriti ad meritum, zeli ad zelum; sed numeri tantum ad numerum, ut nimirum videatur; an adsit maior pars totius Capituli. *Monach. in c. cum expediat 29. num. 9. ad fin. vers. item quero. & nu. 10. de elect. in 6. Ioan. Andr. in princ. Gemin. num. 3. vers. quero an ista forma. Compostell. in c. in Genesi. 59. col. 3. vers. in forma verò compromiss. ubi Abbas nu. 2. in 4. notab. de elect.* Et in hoc ista forma compromissi, cum scrutinio mixti, potest secundum dictam *Gloss.* vtilior appellari. In nostro casu autem, omnes defectus considerati in forma meri scrutinij, in hac etiam electione militarent: excepto tamen, quod non dicerentur, adhibiti sex scrutatores: quia tres primi extra collegiū, compromissariorum nomine venirent; & alia nullitas posset addi, quod v-

N. 461.
Electio non tenet, si actum fuit, ut eligatur nominatus à Maiore parte, respectu minoris.

N. 462.
Compromittentes non possunt tollere substantialia c. quia propter.

N. 463.
In electione p compromissum cum scrutinio mixto sufficit collatio aliqualis. Nec requiritur plena.

N. 464.
In nostro casu omnes defectus in forma meri scrutinij desiderati.

N. 465.
Alia nullitas huius Electionis.

nus ex compromissariis, nomine aliorum compromissariorum, electionem minimè publicauerit. Et ex forma ipsius compromissi, corrueret etiam electio: quia scrutatores de collegio non exquisiuerunt suffragia, & illa non fuerunt redacta in scriptis, prout fuerat ordinatum in Instrumento compromissi; quæ omissio formæ vitiat Compromissum; cum forma data sit seruanda, & illius verba debeant potius restringi, quàm ampliari, vt per se DD. in illo cap. cum expediat loco citato. & bene Bald. conf. 101. nobiles viri. n. 8. vers. videtur concludendum. in fin. & conf. 103. lib. 3. in princ. Socin. conf. 20. in princ. lib. 1. vbi, quod est stricti iuris, & in ea veniunt solum ea, de quibus specialiter est dictum. Dyn. conf. 45. incip. questio qua vertitur.

N. 466.
Omissio formæ vitiat compromissum.

N. 467.
Compromissi forma est stricti iuris.

Et ita conclusum.

Littera Bb.

LITTERÆ FERDINANDI II.

Imp. ad Archiepiscopum & Principem Electorem Treuirensis, in causa S. Maximini, de dato Viennæ 4. Iulij 1625. è Germanico in Latinum translata.

N. 468.
Recapitulatio litterarum Domini Electoris ad Imperatorem.

Ferdinandus II. &c. Reuerende dilecte Cognate & Princeps Elector; Dilectionis Tuæ literas responsorias de dato Confluentiæ 13. præter lapsi Mensis Aprilis, Monasterium Sancti Maximini concernentes, & in quibus deinde, Tua Dilectio, à Serenissima Principe, Domina Isabella Clara Eugenia, Infante Hispaniarum, Archiducissa Austriæ, Ducissa Brabantia, & Comitissa Flandriæ, vidua, dilecta Nostra Amita & Sorore, Eiusdemque Regimine Luxemburgensi, atque Conuentu dicti